

Suvestinė redakcija nuo 2022-04-29

Įsakymas paskelbtas: TAR 2020-05-21, i. k. 2020-10795

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL STABILIOJO JODO PREPARATŲ PASKIRSTYMO SAVIVALDYBĖMS IR
GYVENTOJAMS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2020 m. gegužės 20 d. Nr. V-1237
Vilnius

Vadovaudamasis Valstybinio gyventojų apsaugos plano branduolinės ar radiologinės avarijos atveju, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 99 „Dėl Valstybinio gyventojų apsaugos plano branduolinės ar radiologinės avarijos atveju patvirtinimo“, 171 punkto nuostatomis ir siekdamas užtikrinti gyventojų aprūpinimą stabiliojo jodo preparatu branduolinės ar radiologinės avarijos branduolinės energetikos objekte atveju:

1. T v i r t i n u Stabiliojo jodo preparatų paskirstymo savivaldybėms ir gyventojams tvarkos aprašą (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2020 m. gegužės 20 d.
įsakymu Nr. V-1237

**STABILIOJO JODO PREPARATŲ PASKIRSTYMO
SAVIVALDYBĖMS IR GYVENTOJAMS
TVARKOS APRAŠAS**

1. Stabiliojo jodo preparatų paskirstymo savivaldybėms ir gyventojams tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja skubiųjų apsaugomųjų veiksmų zonoje (toliau – SAVZ), t. y. iki 30 km spinduliu apie Baltarusijos atominę elektrinę (toliau – Baltarusijos AE) ir išplėstinio planavimo atstumu (toliau – IPA), t. y. iki 100 km spinduliu apie Baltarusijos AE esančių savivaldybių ir nuolatinį gyventojų aprūpinimą stabiliojo jodo preparatais (toliau – kalio jodidas) ir kalio jodido vartojimo rekomendacijas, siekiant išvengti radioaktyviojo jodo žalingo poveikio skyd liaukei, kuris sunkios branduolinės avarijos atveju gali patekti į aplinką.

2. Kalio jodidas paskirstomas 16 savivaldybių, kurios patenka į SAVZ (Švenčionių, Vilniaus rajono) ir į IPA (Vilniaus miesto, Varėnos, Šalčininkų, Trakų, Elektrėnų, Kaišiadorių, Širvintų, Ukmergės, Molėtų, Anykščių, Utenos, Ignalinos, Zarasų ir Visagino), pagal jų teiktas paraiškas.

3. Aprašo 2 punkte nurodytos savivaldybės per 15 darbo dienų nuo šio įsakymo įsigaliojimo Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centrui pateikia patikslintus kalio jodido poreikius, apskaičiuodamos reikalingą kalio jodido kiekį nuolatiniais gyventojams savo teritorijoje atsižvelgiant į Aprašo priede pateiktą informaciją.

4. Savivaldybės kalio jodidą, pasirašydamos perdavimo–priėmimo aktus, pasiima iš Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centro Medicinos rezervo saugojimo ir farmacinės veiklos skyriaus Nemenčinės sandėlio per 10 darbo dienų nuo sveikatos apsaugos ministro įsakymo, kuriuo bus skiriami konkretūs kalio jodido kiekiai kiekvienai savivaldybei, įsigaliojimo.

5. Kalio jodido išdavimas savivaldybių gyventojams vykdomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 99 „Dėl Valstybinio gyventojų apsaugos plano branduolinės ar radiologinės avarijos atveju patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

6. Rekomenduojama savivaldybėms:

6.1. gyventojams, nuolatos gyvenantiems SAVZ, kalio jodidą išduoti jų asmeniniam saugojimui (per seniūnijas ar kitais savivaldybėms priimtinais būdais);

6.2. gyventojams, nuolatos gyvenantiems IPA, kalio jodidą išduoti jų asmeniniam saugojimui arba jiems skirtą kalio jodidą saugoti savivaldybėse numatytose vietose taip, kad branduolinės avarijos atveju jį per 2–3 val. būtų galima paskirstyti gyventojams (numatant išdalijimo punktus seniūnijose ar kt.);

6.3. išduodant gyventojams kalio jodidą pridėti Aprašo priede pateiktą informaciją.

7. Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras vykdo gyventojų aprūpinimo kalio jodidu stebėseną, ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius surinkdamas informaciją apie gyventojų aprūpinimą kalio jodidu iš Aprašo 2 punkte nurodytų savivaldybių.

Papildyta punktu:

Nr. [V-836](#), 2022-04-28, paskelbta TAR 2022-04-28, i. k. 2022-08668

Stabiliojo jodo preparatų paskirstymo
savivaldybėms ir gyventojams tvarkos
aprašo
priedas

KALIO JODIDO VARTOJIMAS ĮVYKUS BRANDUOLINEI AR RADIOLOGINEI AVARIJAI

1. Kalio jodido tabletės skydliaukės apsaugai vartojamos tik tada, kai aplinkoje pasklinda radioaktyviojo jodo ir tik tada, kai jas vartoti rekomenduoja Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Kalio jodido tabletės rekomenduojama vartoti likus mažiau nei 24 val. iki galimo radioaktyviojo jodo įkvėpimo ar patekimo su maistu. Blokuoti skydliaukę kalio jodidu dar yra veiksminga praėjus 2 valandoms nuo radioaktyviojo jodo įkvėpimo ar patekimo su maistu, bet ne vėliau nei praėjus 8 valandoms. Naudoti kalio jodido tabletės kitu nei nurodyta laiku gali būti žalinga.

3. Kalio jodido tablečių po 65 mg vienkartinė paros dozė įvairioms žmonių amžiaus grupėms:

Amžius	Kalio jodido tablečių vienkartinė paros dozė, mg
Naujagimiai iki 1 mėn.	16 (ketvirtis tabletės)
Kūdikiai nuo 1 mėn. iki 3 metų	32 (pusė tabletės)
Vaikai nuo 3 iki 12 metų	65 (viena tabletė)
Vaikai nuo 12 metų ir suaugusieji	130 (dvi tabletės)

4. Vienkartinė kalio jodido tablečių paros dozė apsaugo skydliaukę nuo radioaktyviojo jodo poveikio 24 valandas.

5. Naujagimiams iki 1 mėnesio amžiaus, nėščioms ir krūtimi maitinančioms moterims bei vyresniems nei 60 metų amžiaus žmonėms rekomenduojama vartoti tik vieną kalio jodido tablečių paros dozę. Kitoms gyventojų grupėms, esant nepalankiai avarinei situacijai (užsitęsęs radioaktyviųjų medžiagų išmetimui į aplinką, nėra galimybių saugiai evakuoti žmones, kt.), gali būti rekomenduojama vartoti dar vieną paros dozę.

6. Patartina kalio jodido tabletės gerti po valgio. Tabletės galima ištirpinti vandenyje ar skystuose vaikų maisto produktuose. Ištirpintos tabletės vartojamos nedelsiant, nes greitai suskyla veiklioji medžiaga.

7. Pašalinis kalio jodido tablečių poveikis pasireiškia retai, apie tai pateikiama informacija kalio jodido tablečių pakuotėje esančiame vartojimo lapelyje.

8. Skydliaukės apsaugai branduolinės ar radiologinės avarijos metu netinka vartoti vaistinėse parduodamų spiritinių ar vandeninių jodo tirpalų, purškalų su jodu, maisto papildų su jodu, nes jie neapsaugotų skydliaukės nuo radioaktyviojo jodo žalingo poveikio dėl juose esančio mažo stabiliojo jodo kiekio. Spiritinis jodo tirpalas yra skirtas tik išoriniam vartojimui – tepti ant odos. Jo veiklioji medžiaga yra ne kalio jodidas, o tiesiog jodas, kuris yra stipriai oksiduojamai ir toksiškai veikianti medžiaga, galinti sukelti cheminių audinių nudegimų ir apsinuodijimą, todėl jokiais būdais jo negalima gerti, net ir skiedžiant vandeniu.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-836](#), 2022-04-28, paskelbta TAR 2022-04-28, i. k. 2022-08668

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gegužės 20 d. įsakymo Nr. V-1237 „Dėl Stabiliojo jodo preparatų paskirstymo savivaldybėms ir gyventojams tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo